

ĢENERĀLADVOKĀTA M. POJAREŠA MADURU [*M. POIARES MADURO*]

SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 26. janvārī¹

I — Ievads

citiem pasniedzējiem, ir pretrunā [EKL 39. panta 2. punktam]”⁴.

1. Šīs tiesvedības pamatā ir jautājums, par kuru jau ir bijuši vairāki Tiesas spriedumi: svešvalodas lektoru nodarbinātības nosacījumu Itālijas universitātēs atbilstība EKL 39. pantam. Prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā lietā *Allué* un *Coonan* Tiesa atzina, ka valsts tiesību normas, ierobežojot svešvalodu lektoru, bet ne citu darba ņēmēju darba līgumu ilgumu, ir pretrunā Kopienas tiesībām². Tiesa atzina, ka attiecīgie Itālijas tiesību akti netieši diskriminē darba ņēmējus no citām dalībvalstīm³. Līdzīgi savā nākamajā spriedumā lietā *Allué* u.c. Tiesa atzina — “tas, ka dalībvalsts tiesību akti ierobežo svešvalodu lektoru darba līgumu ilgumu jebkurā gadījumā līdz vienam gadam ar iespēju to atjaunot, kad principā nepastāv šādi ierobežojumi attiecībā uz

2. 1995. gadā Itālijas Republika pieņēma likumu Nr. 236 ar mērķi veikt reformas svešvalodu apmācībā Itālijas universitātēs⁵. Saskaņā ar šī likuma noteikumiem svešvalodas lektora amats tiek likvidēts un aizvietots ar lingvista amatu. Tomēr pēc likuma stāšanās spēkā Komisija saņēma vairākas sūdzības no bijušajiem svešvalodas lektoriem, kas apgalvoja, ka pāriešana uz jauno sistēmu ir saistīta ar diskriminējošu attieksmi no Itālijas universitāšu puses. Komisija uzsāka tiesvedību pret Itāliju par pienākumu neizpildi. Komisija norādīja, ka Bazilikātas, Milānas, Pizas, Romas “La Sapienza” universitātes un Austrumu universitātes institūta Neapolē lingvisti vairs nesaņēma no sava kā svešvalodas lektoru darba stāža izrietošu

1 — Oriģinālvārda — portugāļu.

2 — 1989. gada 30. maija spriedums lietā 33/88 (*Recueil*, 1591. lpp., it īpaši 19. punkts).

3 — *Ibidem*, 12. punkts. Tiesa norādīja, ka tikai neliela daļa svešvalodas lektoru bija Itālijas pilsonība un tā rezultātā laika ierobežojums būtiski ietekmēja darba ņēmējus, kuri bija citu dalībvalstu pilsoņi.

4 — 1993. gada 2. augusta spriedums apvienotajās lietās C-259/91, C-331/91 un C-332/91 (*Recueil*, I-4309. lpp.).

5 — 1995. gada 21. jūnija likums Nr. 236 (1995. gada 21. jūnija *GURI* Nr. 143, 9. lpp.; turpmāk tekstā — “Likums Nr. 236”).

darba samaksu un sociālo nodrošinājumu. Komisija uzskata, ka tas ir EKL 39. panta pārkāpums.

valodas lektoriem izvērtēja Bazilikātas, Milānas, Pizas, Romas "La Sapienza" universitāšu un Austrumu universitātes institūta Neapolē koplīgumus un individuālos darba līgumus.

3. Tiesvedība sasniedza kulmināciju Tiesas 2001. gada 26. jūnija spriedumā lietā C-212/99 Komisija/Itālija⁶. Tiesa norādīja, ka, “negarantējot bijušo svešvalodas lektoru, kas ir kļuvuši par līdzstrādniekiem un dzimtās valodas lingvistiem-ekspertiem, iegūtās tiesības, lai gan šādu tiesību atzīšana ir garantēta visiem valsts darba ņēmējiem”, Itālija nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 39. pantu.

4. 2004. gada 4. martā Komisija uzsāka šo tiesvedību atbilstoši EKL 228. panta 2. punktam. Komisija norāda, ka Itālija nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu spriedumu lietā C-212/99, un pieprasa piespriest Itālijai kavējuma naudu.

II — 2001. gada 26. jūnija spriedums lietā Komisija/Itālija

5. Savā 2001. gada 26. jūnija spriedumā lietā C-212/99 Tiesa attiecībā uz bijušajiem sveš-

6. Tiesa piemēroja 1962. gada 18. aprīļa Likumu Nr. 230 par darba līgumu uz noteiktu laiku tiesisko regulējumu (turpmāk tekstā — “Likums Nr. 230”), lai salīdzinātu, vai sistēma, kas tika piemērota bijušajiem svešvalodu lektoriem, bija līdzīga vispārīgajai sistēmai, kas tika piemērota valsts darba ņēmējiem⁷. Saskaņā ar šo likumu darba ņēmējam, kura darba tiesiskās attiecības regulē privāttiesības, ir tiesības uz to, ka viņa darba līgumu, kas ir noslēgts uz noteiktu laiku, maina uz nenoteiktu laika termiņu, saglabājot visas viņa iegūtās tiesības no sākotnējā darba tiesisko attiecību nodibināšanas brīža.

7. Tiesa konstatēja, ka tad, ja “svešvalodas lektoram, kas ir citas dalībvalsts pilsonis un ir nodarbināts, pamatojoties uz darba līgumu, kas ir noslēgts uz noteiktu laiku, ir tiesības uz to, ka šis līgums tiek aizstāts ar līgumu uz nenoteiktu laiku, ko tāpat regulē privāttiesības, Itālijas iestādēm ir jānodrošina, ka šī persona saglabā visas savas iegūtās tiesības no sākotnējā darba tiesisko attiecību nodibināšanas brīža, kuru neievērošana būtu diskriminācija pilsonības dēļ pretēji Līguma [39. pantam]”⁸.

6 — *Recueil*, I-4923. lpp.

7 — Iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-212/99 Komisija/Itālija, 25. punkts.

8 — *Ibidem*, 22. punkts.

8. Lai gan Likums Nr. 236 nepārprotami noteica tiesību, kas ir iegūtas iepriekšējo darba tiesisko attiecību laikā, saglabāšanu svešvalodu lektoriem, attiecīgo universitāšu līgumtiesiskā un administratīvā prakse ļāva Tiesai konstatēt, ka pastāvēja diskriminējošas situācijas⁹. Tiesa tā rezultātā atzina, ka Itālija nav izpildījusi pienākumus, ko uzliek EKL 39. pants.

Pirmajā rakstveida paziņojumā Itālijas valdība norādīja, ka valsts līmenī ir jāpieņem tiesību akti, lai mainītu svešvalodas līdzstrādnieku, kas pirms tam ir bijuši svešvalodas lektori, līgumu regulējumu. Paziņojumā tāpat tika iekļauta 2002. gada 27. marta vēstules kopija no Itālijas izglītības, universitāšu un zinātniskās pētniecības ministra. Vēstule, kas tika adresēta sešām attiecīgajām universitātēm, aicināja tās izpildīt spriedumu lietā C-212/99 45 dienu laikā.

III — Pirmstiesas procedūra

9. Ar 2002. gada 31. janvāra vēstuli Komisija pievērsa Itālijas valdības uzmanību Tiesas spriedumam lietā C-212/99 un Itālijas Republikas saistībām, kas izriet no EKL 228. panta 1. punkta, veikt vajadzīgos pasākumus, lai ievērotu šajā spriedumā noteikto. Ar šo pašu vēstuli Itālijas valdība tika aicināta iesniegt savus apsvērumus saskaņā ar EKL 228. panta 2. punktu attiecībā uz iespēju piemērot finansiālas sankcijas.

10. Itālijas valdība atbildēja uz šo vēstuli ar trijiem paziņojumiem 2002. gada 10. aprīlī, 2002. gada 8. jūlijā un 2002. gada 16. oktobrī.

11. Savā otrajā — 2002. gada 8. jūlija — paziņojumā Itālijas valdība nosūtīja to aktu kopijas, kurus tā uzskatīja par vajadzīgajiem pasākumiem, ko bija veikušas sešas universitātes, lai nodrošinātu atbilstošu bijušo svešvalodas lektoru darba stāža atzīšanu. Trešais — 2002. gada 16. oktobra — paziņojums ietvēra tālākus paskaidrojumus attiecībā uz veicamajiem pasākumiem, lai ievērotu Tiesas spriedumā noteikto attiecībā uz katru no sešām universitātēm.

12. 2002. gada 11. decembra vēstulē Komisija pieprasīja skaidrojumu no Itālijas iestādēm attiecībā uz dažādu universitāšu piemērotajām metodēm un kritērijiem, lai aprēķinātu atalgojuma palielinājumu bijušajiem svešvalodas lektoriem, kas ir kļuvuši par līdzstrādniekiem un lingvistiem-ekspertiem. Itālijas valdība sniedza atbildi 2003. gada 24. janvāra vēstulē, kurai tika pievienots koplīguma projekts, ko bija parakstījušas

9 — *Ibidem*, 31. punkts.

universitātes darbinieku arodbiedrības un ARAN, kas ir valdības aģentūra, kura veic pārrunas par darba līgumiem valsts sektorā. Itālijas valdība uzskatīja, ka līguma projektu, kas ietvēra īpašus noteikumus bijušajiem svešvalodas lektoriem, parakstīs ieinteresētās puses tūlīt pēc tam, kad tas tiks apstiprināts Universitāšu komitejā, kā arī pēc Ministru padomes priekšsēdētāja un Revīzijas palātas apstiprinājuma.

13. Uzskatot Itālijas valdības norādītos pasākumus par neapmierinošiem, Komisija 2003. gada 30. aprīlī nosūtīja Itālijas Republikai argumentētu atzinumu. Savā argumentētajā atzinumā Komisija konstatēja, ka, neveicot vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu saistības, kas izriet no Tiesas 2001. gada 26. jūnija sprieduma lietā C-212/99, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko nosaka EKL 39. pants. Papildus Komisija vērsa uzmanību uz iespēju, ka Tiesa var piemērot finansiālas sankcijas. Itālijas Republikai tika lūgts atbildēt divu mēnešu laikā pēc argumentētā atzinuma paziņošanas.

14. Itālijas valdība atbildēja, nosūtot vairākas vēstules. Pirmajā — 2003. gada 17. jūnija — vēstulē Itālijas valdība pievienoja universitātes strādājošo darbinieku valsts koplīguma 2000./2001. gadam kopiju, kas tika parakstīts 2003. gada 13. maijā. Savā nākamajā — 2003. gada 25. jūlijā — vēstulē Itālijas valdība

atbildēja uz argumentētajā atzinumā ietvertajiem iebildumiem un paziņoja, ka tā ir veikusi darbības, lai izpildītu spriedumu lietā C-212/99. Papildus 2003. gada 12. novembrī Itālijas valdība iesniedza to pasākumu sarakstu, ko kompetentās administratīvās iestādes drīzumā plānoja veikt. Itālijas valdība pēc tam iesniedza 2003. gada 5. decembra vēstuli no Itālijas izglītības, universitāšu un zinātniskās pētniecības ministra, pievienojot ministrijas juridiskā dienesta vēstules kopiju, kas tika nosūtīta attiecīgajām sešām universitātēm. Pēc tam Itālijas valdība 2003. gada 11. decembrī nosūtīja vēstuli, kurai bija pievienots dekrēts-likums ar paskaidrojumiem. Visbeidzot, 2004. gada 28. janvārī Itālijas valdība iesniedza 2004. gada 14. janvāra Dekrētu-likumu Nr. 2 par steidzamiem noteikumiem attiecībā uz lingvistu darba samaksu noteiktās universitātēs un attiecībā uz kvalifikāciju atbilstību¹⁰.

15. Uzskatot, ka Itālijas Republika joprojām nav izpildījusi spriedumu lietā C-212/99, Komisija/Itālija, Komisija cēla šo prasību. Komisija lūdz Tiesai piemērot Itālijas Republikai kavējuma naudu EUR 309 750 apmērā par katru nokavēto dienu, sākot no Tiesas sprieduma šajā lietā pasludināšanas dienas.

10 — 2004. gada 15. janvāra GURI Nr. 11, 4. lpp. (turpmāk tekstā — "Dekrēts-likums Nr. 2/2004").

IV — Vērtējums

A — *Pienākumu, kas uzlikti saskaņā ar EKL 228. panta 2. punktu, izpilde*

16. Pirmkārt, ir jānosaka, vai EKL 39. pantā noteikto pienākumu neizpilde, ko Tiesa konstatēja savā spriedumā lietā C-212/99 Komisija/Itālija, ir turpinājusies¹¹.

17. Itālijas valdība norāda, ka tā ir veikusi nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu Tiesas spriedumā noteikto. Itālijas valdība argumentē, ka 1995. gada Likums Nr. 236 jau nodrošina tiesisko pamatu bijušo svešvalodas lektoru iegūto tiesību atzīšanai. Tātad nav jāpieņem papildu tiesību akti, lai īstenotu Tiesas spriedumu. Pietiktu saskaņot valsts koplīgumu un sešu universitāšu koplīgumus ar Likuma Nr. 236 prasībām. Tomēr šo līgumu grozījumi nav Itālijas valdības atbildība, bet gan privāto pušu atbildība, kas ir iesaistītas sarunās. Valsts nav pilnvarota iejaukties šo pušu līgumiskajā autonomijā. Līdz ar to Itālijas valsts nevar būt atbildīga

par tādu noteikumu neesamību koplīgumos, kas nodrošinātu atbilstību Tiesas spriedumā noteiktajam. Itālijas valdība norāda, ka pretdiskriminācijas noteikumu EKL 39. panta 2. punktā nevar interpretēt tādējādi, ka tiek apstrīdētas kolektīvās sarunas kā instruments darba tiesisko attiecību regulēšanai.

18. Manuprāt, šis arguments nav attiecināms uz šo lietu, jo tas apstrīd Tiesas vērtējumu tās 2001. gada 26. jūnija spriedumā, ka Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Kopienas tiesību akti. Faktiski pienākumu neizpildes tiesvedībā, kā rezultātā tika pieņemts šis spriedums, Itālijas valdība minēja to pašu argumentu, bet Tiesa to noraidīja¹².

19. EKL 228. panta 1. punkts nosaka — ja Tiesa konstatē, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu šajā līgumā paredzētu pienākumu, “šai valstij jāveic pasākumi, kas vajadzīgi Tiesas sprieduma izpildei”. Tādējādi tiesvedībā saskaņā ar EKL 228. pantu dalībvalsts pienākums nodrošināt sprieduma izpildi nevar tikt apstrīdēts. Ir tikai jāņem vērā, vai Kopienas tiesību akta pārkāpums, ko ir konstatējusi Tiesa, ir novērsts.

11 — Attiecībā uz laika periodu, uz kuru ir jāattiecas novērtējumam, skat. 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-304/02 Komisija/Francija (*Recueil*, I-6263. lpp., 31. punkts) un ģenerālvokāta Ruisa-Harabo Kolomera (*Ruiz-Jarabo Colomer*) 1999. gada 28. septembra secinājumus lietā C-387/97 Komisija/Grieķija (2000. gada 4. jūlija spriedums, *Recueil*, I-5047. lpp.), 58. punkts.

12 — Iepriekš 6. zemsviras piezīmē minētais spriedums lietā C-212/99 Komisija/Itālija, 35. punkts. Kā Tiesa norādīja, “dalībvalsts nevar aizbīdināties ar iekšējās tiesību sistēmas normām, praksi vai situāciju, lai pamatotu Kopienas tiesības paredzētu saistību neievērošanu”.

20. Itālijas valdība apgalvo, ka pārkāpums ir novērsts. Itālijas valdība uzsver, ka Dekrēta-likuma Nr. 2/2004 pieņemšanas mērķis bija atrisināt kolektīvo sarunu neizdošanos un uzdot universitātēm atzīt bijušo svešvalodas lektoru iegūtās tiesības. Dekrēts-likums noteic, ka universitātēm kā atskaites punkts jāņem vērā pētnieku, kas pieņemti darbā uz nepilnu darba laiku, darba samaksa.

21. Komisija uzskata, kas tas nav pietiekoši, lai izpildītu Tiesas spriedumu. Komisija uzsver, ka pētnieku, kas pieņemti darbā uz nepilnu darba laiku, izvēle par atskaites punkta kategoriju ir ar tālejošām sekām bijušajiem svešvalodas lektoriem jautājumā par darba samaksas parādu un tiesībām uz vecuma pensiju. Komisija norāda, ka Itālijas *Corte Costituzionale* [Konstitucionālā tiesa] ir atzinusi, ka pastāv būtiska līdzība starp bijušo svešvalodas lektoru un pētnieku veiktajām funkcijām universitātēs¹³. Saskaņā ar Komisijas viedokli attiecībā pret svešvalodas lektoriem, kas strādā pilnu darba laiku, ir jāpiemēro vienlīdzīga attieksme, kāda ir attiecībā pret pētniekiem, kas strādā pilnu darba laiku.

22. Komisija tāpat argumentē, ka tad, kad Dekrēts-likums Nr. 2/2004 tika pārveidots

par likumu¹⁴, tajā tika pievienota daļa, kas ir papildu šķērslis Tiesas sprieduma pareizai izpildei. Attiecīgais likums kā atskaites kritēriju izmanto 500 mācību stundas gadā attiecībā uz svešvalodas lektoru, kas nodarbināts pilnu darba laiku, amatu. Gadījumos, kad bijušo svešvalodas lektoru darba līgums tika noslēgts par mazāku stundu skaitu, attiecīgi tika samazināti darba samaksas parādi un uzkrātās tiesības uz pensiju. Šis atskaites kritērijs ir pamatots ar mācību stundu skaitu gadā līdzstrādniekiem, ko paredz darba koplīgums, kas noslēgts uz laiku no 1994. līdz 1997. gadam. Komisija uzskata, ka 500 mācību stundu gadā kritērija izmantošanas vietā bijušo svešvalodas lektoru iegūto tiesību atjaunošana ir jāpamato ar iepriekšējo individuālo darba līgumu esošajiem noteikumiem vai, ja tas nav iespējams, pamatojoties uz katras universitātes koplīgumu.

23. Itālijas valdība uzskata, ka svešvalodas lektorus nav iespējams pielīdzināt pētniekiem, kas pieņemti darbā uz pilnu laiku. Atkārtoti atsaucoties uz Itālijas *Corte Costituzionale* judikatūru¹⁵, Itālijas valdība norāda, ka pētnieku pamatuzdevums ir veikt zinātniskus pētījumus, kamēr to pedagoģiskie pienākumi ir uzskatāmi par palīguzdevumiem. Tas atspoguļojas faktā, ka viņiem ir

¹³ — Komisija atsaucas uz 1984. gada 23. jūlija spriedumu Nr. 284 un it īpaši uz 2002. gada 28. novembra spriedumu Nr. 496.

¹⁴ — 2004. gada 5. marta Likums Nr. 63/2004 (2004. gada 12. marta *GLRI* Nr. 60).

¹⁵ — Itālijas valdība atsaucas uz rīkojumiem Nr. 94/2002, Nr. 262/2002 un Nr. 160/2003.

jānokārto iestājek sāmeni, kas ir speciāli izstrādāti, lai novērtētu to pētnieciskās spējas. Pilnīgi vienlīdzīga attieksme finansiālā ziņā attiecībā uz svešvalodas lektoriem un pētniekiem tādējādi nav pieļaujama. Lai izvairītos no pētnieku darba salīdzinoši nepietiekoša novērtējuma, par standarta atskaites punktu ir jāuzskata pētnieku, kas nodarbināti nepilnu laiku, bet nevis pētnieku, kas nodarbināti pilnu laiku, atalgojums.

24. Izvērtējot Komisijas un Itālijas valdības izvirzītos argumentus, ir vērts atgādināt — ja Komisija ir iesniegusi pietiekamus faktus par pienākumu neizpildes turpināšanos, "attiecinīgajai dalībvalstij pēc būtības un detalizēti ir jāapstrīd iesniegtā informācija un tās sekas"¹⁶.

25. Itālijas Republika ir iesniegusi pierādījumus, lai parādītu, ka attiecīgās sešas universitātes pašreiz atzīst bijušo svešvalodas lektoru iegūtās tiesības, kas ir tādas pašas tiesības, kādas tie iegūtu, ja tie būtu strādājuši kā pētnieki, kas nodarbināti uz nepilnu laiku. Kā Komisija atzina, tas norāda, ka solis tiek sperts pareizajā virzienā. Tomēr Itālijas Republika nav pierādījusi, ka, garantējot iegūtās tiesības, kas ir tādas pašas tiesības,

kādas ir pētniekiem, kas nodarbināti uz nepilnu laiku, tā ir novērsusi diskrimināciju starp valsts darba ņēmējiem un bijušajiem svešvalodas lektoriem.

26. Savā 2001. gada spriedumā Tiesa atzina, ka, "ja darba ņēmējiem saskaņā ar Likumu Nr. 230 ir tiesības uz algas palielinājumu, darba stāžu un darba devēja samaksātajām sociālā nodrošinājuma iemaksām, sākot no to pirmās nodarbinātības dienas, bijušajiem svešvalodas lektoriem, kas ir kļuvuši par lingvistiem, arī ir jānodrošina vienādas tiesības no to pirmās nodarbinātības dienas"¹⁷.

27. Šis spriedums noteic, ka Itālijas Republikai ir jānodrošina bijušo svešvalodas lektoru iegūtās tiesības. Turklāt nepastāv strīds, ka sprieduma pareiza izpildīšana ir iespējama pilnībā, bet ne daļēji, atzīstot šīs tiesības. Šajā lietā jautājums tomēr ir par to, ko nozīmē pilnīga bijušo svešvalodas lektoru tiesību atzīšana. Citiem vārdiem izsakoties, strīds ir par to, kāds ir šo tiesību apjoms.

¹⁶ — Iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-304/02 Komisija/Francija, 56. punkts.

¹⁷ — Spriedums lietā C-212/99 Komisija/Itālija, 30. punkts.

28. Tiesas spriedumā lietā C-212/99 precīzs tiesību, kas ir jāatzīst, ko ir ieguvuši bijušie svešvalodas lektori, apjoms nav noteikts. Tas ir tikai loģiski, jo Tiesas uzdevums nav noteikt svešvalodas lektoru nodarbinātības nosacījumus Itālijā. Tiesas uzdevums ir vienīgi pārbaudīt, vai šie nosacījumi nerada aizliegtu diskrimināciju pilsonības dēļ.

29. Gan Komisija, gan Itālijas Republika atsaucas uz pētnieka amatu kā standarta atskaites punktu. Tomēr, ja Komisija uzskata, ka bijušo svešvalodas lektoru iegūtajām tiesībām ir jābūt vienādām ar tiesībām, ko ir ieguvuši pētnieki, Itālijas Republikas viedoklis ir tāds, ka pētnieki ir pelnījuši labvēlīgāku attieksmi.

30. No sprieduma lietā C-212/99 neizriet, ka Itālijas Republikai ir pienākums noteikt darba ņēmēju pielīdzināmu kategoriju un tad pilnībā pielīdzināt bijušo svešvalodas lektoru nodarbinātības nosacījumus šai darba ņēmēju kategorijai. Kopienas tiesību akti neaizliedz atšķirīgu attieksmi pret bijušajiem svešvalodas lektoriem un citiem universitātes pasniedzējiem un pētniekiem. Tomēr Itālijas Republikai ir jāspēj pamatot katru nelabvēlīgu attieksmi pret bijušajiem svešvalodas lektoriem attiecībā uz to iegūto tiesību atjaunošanu, jo pretējā gadījumā tā neizpildītu pienākumu īstenot spriedumu lietā

C-212/99. Līdz ar to pamatjautājums ir par to, vai nelabvēlīgā attieksme pret bijušajiem lektoriem salīdzinājumā ar pētniekiem ir objektīvi pamatota un samērīga¹⁸.

31. Itālijas valdības sniegtais iemesls attiecībā uz attiecīgo atšķirīgo attieksmi ir pamatots ar to, ka pētnieku pētnieciskās darbības un mācību stundu pasniegšana ir jāvērtē daudz augstāk nekā bijušo svešvalodas lektoru mācību stundu pasniegšana. Šajā ziņā valsts iestādēm ir jāatstāj rīcības brīvība. Lai gan noteikti elementi, piemēram, nepieciešamās profesionālās kvalifikācijas līmenis, var pamatot atšķirīgu attieksmi, Itālijas Republika nav pietiekami izskaidrojusi, kāpēc atšķirības starp bijušajiem svešvalodas pasniedzējiem un pētniekiem rada šādu lielu neatbilstību jautājumā par darba samaksas parādu summu un uzkrātajām pensijas tiesībām.

32. Manuprāt, ir jāsecina, ka, neizpildot spriedumā lietā C-212/99 noteikto, Itālijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar EKL 228. pantu.

18 — Skat. Gerards, J. H., *Judicial Review in Equal Treatment Cases*, Leiden/Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2005, 669.–675. lpp.

B — *Atbilstoša kavējuma nauda*

33. Pamatojoties uz aprēķina metodi, kas ir noteikta 1997. gada 28. februāra paziņojumā 97/C 63/02¹⁹, Komisija ierosina, ka Tiesai vajadzētu piemērot Itālijas Republikai kavējuma naudu EUR 309 750 apmērā par katru nokavēto dienu, lai izpildītu spriedumā lietā C-212/99 noteikto, sākot no šī sprieduma pasludināšanas brīža līdz minētā sprieduma lietā C-212/99 izpildes brīdim. Šī summa tiek iegūta, reizinot pastāvīgo EUR 500 pamatsummu ar koeficientu 14 (skalā no 1 līdz 20), pamatojoties uz pienākumu neizpildes būtiskumu, ar koeficientu 2,5 (skalā no 1 līdz 3) par pienākumu neizpildes ilgumu un ar koeficientu 17,7 (pamatojoties uz attiecīgās dalībvalsts iekšzemes kopproduktu un balsu sadalījumu Eiropas Savienības Padomē), kas atspoguļo attiecīgās dalībvalsts spēju samaksāt.

34. Lai gan Komisijas ierosinājumi Tiesai nav saistoši, tie tiek uzskatīti par "vērtīgiem atskaites punktiem" un ir izejas punkts, nosakot, kāda soda nauda būtu atbilstoša apstākļiem un samērīga gan ar pārkāpumu, gan ar attiecīgās dalībvalsts spēju samaksāt²⁰. Trīs pamatkritēriji, ko Tiesa ņem vērā,

principā ir šādi: pienākumu neizpildes būtiskuma pakāpe, tās ilgums un dalībvalsts spēja samaksāt²¹. Īpaši Tiesa ņem vērā sekas, kas rodas no nespējas ievērot privātās un valsts intereses, un steidzamību pārlicināt attiecīgo dalībvalsti izpildīt tās pienākumus²².

Pienākumu neizpildes būtiskums

35. Attiecībā uz pienākumu neizpildes būtiskumu ir jāatceras, ka EKL 39. pants nosaka vienu no Līguma pamatprincipiem un ir uzskatāms par vienu no kopējā tirgus izveidošanas stūrakmeņiem²³. Eiropas Savienības pilsoņu brīvība strādāt jebkurā dalībvalstī tiek atzīta arī par pamattiesību Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 15. panta 2. punktā. Šo tiesību izmantošana pieprasa, ka dalībvalsts atceļ jebkādu diskrimināciju pilsonības dēļ starp dalībvalstu darbaņēmējiem attiecībā uz nodarbinātību, atalgojumu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem²⁴.

19 — Par kavējuma naudas aprēķināšanas metodi saskaņā ar EKL [228.] pantu (OV C 63, 2. lpp.).

20 — Iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-387/97 Komisija/Griekija, 89. un 90. punkts; 2003. gada 25. novembra spriedums lietā C-278/01 Komisija/Spānija (*Recueil*, I-14141. lpp., 41. punkts), iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-304/02 Komisija/Francija, 103. punkts, un ģenerālvokāta Hēlhuda [*Geelhoed*] secinājumu, kas ir sniegti 2005. gada 24. novembrī lietā C-177/04 Komisija/Francija (2006. gada 14. marta spriedums, *Krajums*, I-2461., I-2464. lpp.) 62. punkts.

21 — Iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-304/02 Komisija/Francija, 104. punkts, un iepriekš 20. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā C-387/97 Komisija/Griekija, 92. punkts, un lietā C-278/01 Komisija/Spānija, 52. punkts.

22 — Iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā C-304/02 Komisija/Francija, 104. punkts, un lietā C-387/97 Komisija/Griekija, 92. punkts.

23 — Skat. EKL 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu un, piemēram, 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā C-224/01 *Köbler* (*Recueil*, I-10239. lpp., 102. punkts).

24 — EKL 39. panta 2. punkts.

36. Tas, ka Itālijas Republika neizpilda 2001. gada 26. jūnija spriedumu, rada ievērojamas finansiālas sekas bijušajiem svešvalodas lektoriem, un tādējādi tas būtiski ietekmē viņu intereses. Saskaņā ar Komisijas sniegtajām ziņām attiecīgo personu skaits sešās attiecīgajās universitātēs ir aptuveni 450. Šis skaits tika iegūts, pamatojoties uz Itālijas valdības 1997. gada augustā tai iesniegto ziņojumu. Pirmstiesas procedūras laikā sarakstē ar Komisiju Itālijas valdība izteica pieņēmumu, ka attiecīgo personu skaitam ir jābūt mazākam. Tomēr Itālijas valdība nav iesniegusi attiecīgus pierādījumus un nav apstrīdējusi Komisijas norādīto skaitli savos apsvērumos Tiesai. Tā rezultātā Komisijas viedoklis attiecībā uz ietekmēto personu skaitu ir jāpieņem²⁵.

vērā, kad tiek izvērtēts pienākumu neizpildes būtiskums²⁶.

38. Ņemot vērā šos faktorus, Komisijas ierosinātais koeficients 14, šķiet, ir nedaudz palielināts. Tā vietā es ierosinu koeficientu 12, lai atspoguļotu pienākumu neizpildes būtiskumu.

Pienākumu neizpildes ilgums

39. EKL 228. panta 1. punktā noteiktais pienākumu neizpildes ilgums, kas ir jāaprēķina no Tiesas sprieduma pasludināšanas dienas lietā C-212/99, pašreiz ir četri gadi un septiņi mēneši. Līgumā nav noteikts, kādā laika periodā spriedums ir jāizpilda, bet saskaņā ar judikatūru sprieduma izpilde ir jāuzsāk uzreiz un jāpabeidz, cik ātri vien iespējams²⁷.

37. Kā esmu iepriekš norādījis 31. punktā, valsts iestādēm ir jāatstāj zināma rīcības brīvība, lai izvērtētu dažādu nodarbinātības veidu relatīvo vērtību. Komisija, šķiet, nav ņēmusi vērā šo faktoru, kad tika novērtēts pienākumu neizpildes būtiskums, jo tā no paša sākuma uzstāja uz to, ka bijušie svešvalodas lektori un pētnieki, kas nodarbināti uz pilnu laiku, tiek pielīdzināti. Neskatoties uz to, manuprāt, šis faktors arī ir jāņem

40. Itālijas valdība visos savos apsvērumos ir norādījusi, ka ir jāņem vērā Itālijas universi-

25 — Šajā pašā sakarā skat. iepriekš 11. zemesvītras piezīmē minēto spriedumu lietā C-304/02 Komisija/Francija, 56. punkts.

26 — Skat. pēc analogijas 1996. gada 5. marta spriedumu apvienotajās lietās C-46/93 un C-48/93 *Brasserie du pêcheur un Factortame III* (Recueil, I-1029. lpp., 56. punkts). Protams, es neierosinu, ka Itālijas valdības pienākumu neizpilde nav pietiekami būtiska, lai iestātos dalībvalsts atbildība.

27 — Iepriekš 11. zemesvītras piezīmē minētais spriedums lietā C-387/97 Komisija/Griekija, 82. punkts. Skat. arī ģenerāladvokāta Mišo [*Mischo*] 2003. gada 12. jūnija secinājumus lietā C-278/01 Komisija/Spānija (minēta iepriekš 20. zemesvītras piezīmē), 31. punkts.

tāšu autonomais statuss. Neskatoties uz to, šajā sakarā ir svarīgi norādīt, ka Itālijas valsts iestāžu pirmais solis — Dekrēta-likuma Nr. 2/2004 pieņemšana, lai universitātes izpildītu sākotnējo Tiesas spriedumu, tika veikts trīsdesmit vienu mēnesi pēc sprieduma pasludināšanas, t.i., 2004. gada 14. janvārī. Turklāt šis dekrēts-likums apstiprina pastāvošo atšķirīgo attieksmi pret pētniekiem un bijušajiem svešvalodas lektoriem, ko Itālijas valsts iestādes nav spējušas pamatot.

41. Attiecīgi Komisijas ierosinātais koeficients 2,5 ir uzskatāms par atbilstošu.

Itālijas Republikas spēja samaksāt

42. Tiesa ir atkārtoti atzinusi, ka koeficients, kas balstās uz valsts, kura nav izpildījusi savus pienākumus, iekšzemes kopproduktu un balsu sadalījumu Padomē ir "atbilstošs veids kā atspoguļot dalībvalsts spēju samaksāt, vienlaicīgi saglabājot atšķirības starp dalībvalstīm saprātīgās robežās"²⁸.

28 — Iepriekš 11. zemsvitras piezīmē minētie spriedumi lietā C-304/02 Komisija/Francija, 109. punkts, un lietā C-387/97 Komisija/Griekija, 88. punkts; iepriekš 20. zemsvitras piezīmē minētais spriedums lietā C-278/01 Komisija/Spānija, 59. punkts.

43. Itālijas Republikas koeficients, kā to ir norādījusi Komisija 1999. gada 28. februāra paziņojumā 97/C 63/02, ir 17,7²⁹.

44. Ņemot vērā šos apstākļus, uzskatu, ka Tiesai būtu jāpiemēro kavējuma nauda EUR 265 500 dienā (500 x 12 x 2,5 x 17,7).

Vai būtu jāpiemēro soda nauda?

45. Lai izdarītu pietiekamu finansiālu spiedienu uz dalībvalsti, kura nav izpildījusi savus pienākumus, un veicinātu to izbeigt pārkāpumu, Tiesa var izlemt piemērot soda naudu papildus kavējuma naudai³⁰.

29 — Tiesa līdz šim brīdim piemēroja koeficientus, kā tas ir noteikts Komisijas paziņojumā, lai arī šie koeficienti bija aprēķināti vairākus gadus atpakaļ, pamatojoties uz dalībvalstu IKP un balsu sadalījumu Padomē. Abus faktorus pa to laiku ir skārušas izmaiņas. Šī iemesla dēļ būtu jāpiemēro jaunais paziņojums par EK līguma 228. panta piemērošanu (SEC(2005) 1658, galīgā redakcija). Saskaņā ar šo jauno paziņojumu koeficients par Itālijas spēju samaksāt ir daudz augstāks. Tomēr, ņemot vērā Tiesas iedibināto praksi, es neuzskatu par atbilstošu piemērot jauno aprēķināšanas metodi tagad, it īpaši tāpēc, ka Komisija savā priekšlikumā šajā lietā balstās uz 1997. gada paziņojumu.

30 — Iepriekš 11. zemsvitras piezīmē minētais spriedums lietā C-304/02 Komisija/Francija, 89.–97. punkts. Skat. arī 10. punktu secinājumos, kurus ģenerāladvokāts Hēlhuks sniedza šajā lietā 2004. gada 18. novembrī un kuros uzsvērts preventīvā efekta svarīgums papildus finanšu sankciju parliecinotajam efektam, ko nosaka EKL 228. panta 2. punkts.

46. Kavējuma nauda ir pamudinājums dalībvalstij novērst pienākumu neizpildi, cik ātri vien iespējams, pēc tam, kad Tiesa ir pieņēmusi spriedumu saskaņā ar EKL 228. pantu, turpretim soda naudas piemērošanas iespēja nodrošina, ka dalībvalsts neuzskatīs par lietderīgu gaidīt šādas tiesvedības uzsākšanu un tās rezultātu pirms pasākumu, lai novērstu Tiesas konstatēto pārkāpumu tiesvedībā par pienākumu neizpildi, uzsākšanas.

nāms ar pārmērīgi ilgo attiecīgo laika periodu spriedumā Komisija/Francijs³².

47. Lai gan Komisija to nebija ierosinājusi, Tiesa nesen uzskatīja par būtisku piemērot soda naudu lietā C-304/02 Komisija/Francijs, ņemot vērā aizskartās intereses un īpaši to, ka no pārkāpuma sākotnējā konstatēšanas brīža bija pagājis ilgs laika periods³¹.

49. Es tādēļ ierosinu, lai Tiesa piespriež Itālijas Republikai maksāt EUR 265 500 par katru kavējuma dienu, ieviešot pasākumus, ko uzliek spriedums lietā C-212/99, sākot no šī sprieduma pasludināšanas brīža līdz sprieduma lietā C-212/99 izpildes brīdim.

48. Nekāda atkāpe no Komisijas priekšlikuma piemērot tikai kavējuma naudu, manuprāt, nav pieprasīta šajā lietā. Lai gan laika periods, kas ir pagājis kopš sprieduma lietā C-212/99, ir nozīmīgs, tas nav salīdzinā-

50. Tā kā Komisija ir prasījusi atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ierosinu, lai Itālijas Republikai kā lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Reglamenta 69. panta 2. punktu.

31 — Iepriekš 11. zemsviras piezīmē minētais spriedums lietā C-304/02 Komisija/Francijs, 81. un 114.–119. punkts.

32 — Kā ģenerāladvokāts Hēlhuds norādīja savu 2004. gada 29. aprīļa secinājumu lietā C-304/02 Komisija/Francijs 93. punktā, Francijas pienākumu uzraudzīt un ieviest Kopienas nosacījumus par minimālo zivju izmēru neizpilde ilga gandrīz divas dekādes. Skat. arī viņa 2004. gada 18. novembra secinājumus šajā pašā lietā, 49. punkts. Spriedums sākotnējā pienākumu neizpildes tiesvedībā pret Franciju tika pasludināts 1991. gada 11. jūnijā, gandrīz desmit gadus pirms sprieduma pasludināšanas lietā C-212/99. Skat. arī 1991. gada 11. jūnija spriedumu lietā C-64/88 Komisija/Francijs (*Recueil*, I-2727. lpp.).

V — Secinājumi

51. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu, ka Tiesai vajadzētu:

- atzīt, ka, nenodrošinot, ka tiek atzītas bijušo svešvalodas lektoru, kas ir kļuvuši par līdzstrādniekiem un dzimtās valodas lingvistiem-ekspertiem, iegūtās tiesības, lai gan šādas tiesības ir garantētas visiem valsts darba ņēmējiem, Itālijas Republika nav ieviesusi visus nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu 2001. gada 26. jūnija spriedumu lietā Komisija/Itālija, un tādējādi nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti saskaņā ar EKL 228. pantu;
- piespriest Itālijas Republikai, sākot no šī sprieduma pasludināšanas brīža līdz sprieduma lietā C-212/99 izpildes brīdim, maksāt Eiropas Kopienu Komisijai kavējuma naudu, ieskaitot to kontā "Eiropas Kopienas pašu līdzekļi" EUR 265 500 apmērā par katru nokavēto dienu, ieviešot vajadzīgos pasākumus sprieduma lietā C-212/99 izpildei;
- piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.